

Cena numeru
200 mk.

Cena prenumeraty

w Łodzi

Miesięcznie mk. 4000

Z przes. poczt.

Miesięcznie " 5000

poza Łodzi egz. 220

Konto Pocztow. Kasy

Oszczęd. 60594.

Należność pocztowa

opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28

Red. przyjm od 5-6 pp.

Łódź.

ROZWIÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sroda, dnia 31 stycznia 1923 r.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Wizyta angielska.

(wp) Wiceprezydent angielskiej izby gmin p. Hope przybył do Warszawy i złożył wizytę marszałkowi Sejmu i Senatu, następnie zaś zwiedził sale sejmowe.

Choroba ministra spraw wojskowych.

(wp) Jak się dowiadujemy, zaniemógł skutkiem zaziębienia się minister spraw wojskowych gen. dywizji Kazimierz Sosnkowski.

W posiedzeniu Rady ministrów zastępował ministra spraw wojskowych gen. Osiński. Stan zdrowia gen. Sosnkowskiego nie budzi poważnych obaw.

Rada ministrów o uposażeniu urzędników.

(wp) Na czwartkowym posiedzeniu Rady ministrów znajdzie się między innymi sprawa ostatecznego ustalenia projektu ustawy o nowym uposażeniu urzędników państwowych.

Kwestja kolonistów niemieckich.

(wp) Jeszcze nie jest oznaczony termin, w którym przyjdzie pod obrady Rady Ligi sprawa osadników kolonistów niemieckich w b. dz. pruskiej. Sprawa ta będzie omawiana w każdym razie nie w bezpośrednio bliskim terminie.

Uwolnienie posła Królikowskiego.

(wp) „Gazeta Poranna“ donosi, że poseł komunistyczny, Stefan Królikowski, przebywający w więzieniu przy ul. Batorego, został wczoraj wyuszczony na wolność. Nastąpiło to, jak wiadomo, na skutek uchwały sejmowej.

TELEGRAMY.

FLOTA WOJENNA NA WODACH KŁAJPEDZKICH.

GDANSK 30.1 (AW) „Gazeta Gdańska“ donosi z Królewca, że od kilku dni przebywają na wodach kłajpedzkich następujące francuskie okręty wojenne: Wielki pancernik „Voltaire“, uzbrojone w cztery działa pancerne o kalibrze 305 mm. 12 dział o kalibrze 240 mm. 12 dział o kalibrze 75 mm., następnie torpedowce „Senegal“ i „Algier“ oraz awizowe „Ailette i „Oise“. W porcie kłajpedzkim ponadto stoi, jak wiadomo, angielski statek wojenny „Caledon“ uzbrojony w 5 dział o kalibrze 150 mm. i 2 działa o kalibrze 120 mm.

„ZRÓDŁOWE“ INFORMACJE.

BERLIN 30.1 (AW) Via Moskwa przyszła tu wiadomość o zamachu na generała Deguette, głównodowodzącego armją francuską w Nadrenji.

Jest to jeszcze jeden dowód więcej ścisłej współpracy źródeł informacyjnych sowieckich z Niemcami.

POSIŁKI ANGIELSKIE W MOSSULU.

LONDYN 30 (PAT) Reuter. Z powodu stanowiska delegacji tureckiej w Lozannie w kwestji Mossulu, władze angielskie uznały, że wskazane wysłać do Mossulu posiłki.

Smaczne
zakąski.

Restauracja - Moniuszki 5.

Wyborowa
kuchnia.

Mam zaszczyt zawiadomić Szan. Bywalców, iż po gruntownym odnowieniu całego lokalu, Restauracja moja została nadal oddana do Ich dyspozycji z dniem dzisiejszym.

(5630b4)

Z poważaniem:

BR. WIŚNIEWSKI.

Wieczorem koncert.

Wieczorem koncert.

W OBLICZU ŚMIERCI.

OSTATNIE POŻEGNANIE.

WARSZAWA 29 (wl.) Wczoraj po godzinie 4-ej przybył do więzienia w Mokotowie żona i córka Niewiadomskiego.

Pożegnanie z rodziną odbyło się ze strony Niewiadomskiego dość obojętnie.

DO CYTADELI.

O godzinie 4-ej min. 50 po południu wy prowadzono Niewiadomskiego z więzienia w towarzystwie dwóch funkcjonariuszów policji politycznej, ubranych po cywilnemu i dwóch policjantów.

Samochody ruszyły w ulicę Mokotowską, następnie Bracką, a potem przejechały przez Plac Saski, Teatralny, Bielańską, Nalewki do dworca Kowelskiego, skąd skierowały się do pierwszej bramy cytadeli, a następnie wskutek zepsucia się jednego z samochodów, wyjechały z powrotem z I-szej bramy i przewiezio-

no samochodem do cytadeli, gdzie oddano go władzom wojskowym, które osadziły go w celi Nr. 12, w tej samej, w której przebywał rozstrzelany dn. 18 b.m. bandyta Czarnecki.

W CYTADELI.

Po przybyciu na miejsce krótkiego i ostatniego już pobytu Niewiadomski zażądał przede wszystkim gorącego mleka. Gdy uczyniono zadość temu życzeniu Niewiadomski zażądał papieru i pióra i długo pisał swe ostatnie listy.

Po kilkugodzinnym śnie dzisiaj rano skazaniec otrzymał śniadanie w postaci zwykłej racji więziennej — gorącą herbatę i kromkę chleba.

Po spożyciu tego skromnego jadła Niewiadomski zasiadł ponownie do pisania listów.

Z przysługującego mu prawa korzystania ze spaceru delikwent nie chce korzystać, poświęcając cały czas na pisanie.

Projekt układu pokojowego w Lozannie.

LOZANNA 30 (PAT) Nieoficjalnie ujawniono tu tekst projektu układu pokojowego, ustalającego nową granicę Turcji.

NOWA GRANICA TURCJI.

Granica ta od strony Bułgarii będzie ta sama co granica ustalona w Neuilly z zastrzeżeniem ustalenia strefy demilitaryzacyjnej.

Granica od strony Grecji będzie biegła wzdłuż Maricy, jak to ustalono podczas zawieszenia broni w Mudanji. Postanowienia londyńskie z dnia 13 lutego 19 r. dotyczące władzy na wyspach Morza Śródziemnego, Samos, Lemnos, Samotrake, Nittileny i Chios zatwierdza się z zastrzeżeniem zgody na rozstrzygnięcie w sprawie wysp Dodekanazu, które będą pozostały pod władzą włoską.

W SZCZUPLIENIE WŁADZY.

Wyspy Imbros i Tenedos u wejścia do Dardaneli będą podporządkowane władzy tureckiej ale zachowają autonomję. Turcja rezygnuje z praw do Sudanu, uznaje państwo egipskie francuskie protektorat nad Marokiem i Tunisem. Znosi się prawa sultana do Tripoli-

su. Kalif rezygnuje z własnej administracji politycznej wobec obywateli obszarów znajdujących się pod władzą lub protektoratem państw podpisanych.

Projekt traktatu przewiduje dalej utworzenie strefy neutralnej w szerokości 15 kil. wzdłuż Morza Egejskiego. Postanowienia dotyczące cieśnin morskich zapewniają państwu neutralnym swobodę żeglugi w czasie wojny.

Pod kontrolą Ligi Narodów będzie pilnowała przepływów przez cieśniny, komisja złożona z przedstawicieli: Anglii, Francji, Włoch, Japonji, Turcji, Bułgarii, Grecji i Rosji. Postanowienia co do mniejszości są następujące: Rząd turecki zobowiązuje się zapewnić wszystkim mieszkańcom Turcji ochronę życia, bez względu na mowę, rasę i religiję.

SYSTEM KAPITULACJI.

System kapitulacji będzie zniesiony: a) Co do praw obywateli państw obcych w Turcji. Turcja ustanawia mieszaną komisję, w której rząd turecki będzie miał przewagę. b) Obywatele państw obcych nie będą korzystać z żadnych praw szczególnych.

TELEFONEM Z WARSZAWY

DODATEK WYRÓWNAWCZY DLA
URZĘDNIKÓW WOJ. ŚLĄSKIEGO.

(*) Województwo śląskie postanowiło przyznać urzędnikom województwa dodatek wyrównawczy do pensji w wysokości 120 proc. wszystkich poborów, jakie będą wypłacone dnia 1 lutego 1923 r.

Dodatki będą wypłacone w markach polskich, po kursie 1 mk. polska 1 marka niemiecka.

W PRZEDEDNIU ZMIAN W P. K. K. P.?

(*) Dzienniki warszawskie notują pogłoski, jakoby w najbliższych dniach miały nastąpić zmiany w zarządzie P. K. K. P.

ROZSZERZENIE ZAKAZU WYWOZU ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY?

(*) Ministerstwo przemysłu i handlu ma zamiar rozszerzyć zakaz wywozu na artykuły pierwszej potrzeby.

PREZES P. K. K. P. USTĘPUJE?

Dzienniki warszawskie donoszą, że prezes dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, p. Biłgo, ma ustąpić z zajmowanego stanowiska.

Rezygnacja ta podobno stoi w związku z koniecznością roztoczenia przez odpowiednie czynniki dokładnej kontroli nad działalnością kredytuwa P. K. K. P.

W kołach sejmowych krąży uporeczywa pogłoska, że dotychczasowa działalność p. d. Bigi w tych właśnie kierunkach odbiła się fatalnie na interesach państwa.

PROJEKT USTAWY O WIDOWISKACH.

(*) Wydział prasowy ministerstwa spraw wewnętrznych opracował projekt ustawy o widowiskach.

Główne zasady nowej ustawy przewidują cenzurowanie utworów teatralnych i wstążek kinematograficznych przez ministerstwo spraw wewnętrznych, zaś utworów estradowych i kabaretowych przez starostwa i komisariaty rządu. Od decyzji urzędników Ministerstwa spraw wewnętrznych przysługuje prawo odwoływania się do komisji specjalnej.

Dzieciom do lat 6 wstęp do kinematografów wzbroniony. Wyświetlanie obrazów w obecności młodzieży do lat 18, wymaga specjalnego zezwolenia.

Zostaje utworzona również rada teatralno-filmowa, jako instytucja doradcza przy ministerstwie spraw wewnętrznych, dla wyświeltania wątpliwości przy obowiazaniu utworów teatralnych i obrazowych kinowych.

Z ostatniej chwili.

ODMOWA DYREKTORJATU
LITEWSKIEGO.

GDĄŃSK 30 (PAT) Tutejsze dzienniki donoszą z Królewca: Dyrektorjat litewski odpowiedział odmownie na żądanie komisji międzysojuszniczej w sprawie natychmiastowego rozbrojenia powstańców. Dyrektorjat motywował odmowę postanowieniami układu z wysokim komisarzem w sprawie zawieszenia broni.

KTO KIERUJE RUCHEM NARODOWO —
SOCJALISTYCZNYM W BAWARJI.

MONACHJUM 30.1 (AW) Potwierdza się wiadomość, że t. zw. ruch narodowo-socjalistyczny kierowany jest przez wysoko postawione osobistości z obozu monarchistycznego.

WYJAZD RZĄDU BAWARSKIEGO.

BERLIN 30.1 (AW) Sfery rządowe niemieckie uważają wyjazd rządu bawarskiego z Monachium za najlepszy środek uspokojenia umysłów. Nieobecność gabinetu potrwa jednakże tylko kilka dni.

NIEPORZADANA OSOBISTOŚĆ.

MONACHJUM 30.1 (AW) Pobyt generała Ludendorfa w Monachium przyczynia się do większego podniecenia.

DOWÓD „KULTURY“ URZĘDNIKÓW
GDĄŃSKICH.

GDĄŃSK 30-1 (A. W.) Dzienniki gdańskie donoszą o następującym wypadku

Dwójny skandal w magistracie.

(Przyczynek do naszego artykułu „W stajni Augjasza“).

ŁAWNIK I POSEŁ DO SEJMU OKRADAJĄ ŁÓDŹ.

Wczoraj o g. 8 w. 10 rozpoczęło się burzliwe posiedzenie Rady Miejskiej z powodu referatu radnego Wojciaka o niezadawalającym stanie budowy szkół miejskich będący skutkiem braku cegły w cegielni miejskiej znajdującej się pod kierunkiem radnego L. Arndta.

Sledztwo wdrożone w tej sprawie wykryło prawdziwą panamę w tym wydziale prowadzoną od dłuższego czasu przez ławnika wydziału budowlanego.

Oszukańcze manipulacje polegały na sprzedaży magistrackiej cegły drugiemu „ojcu naszego miasta“ i posłowi do Sejmu Polskiego od „mniejszości narodowych“ Hejmanowi po

cenie wprost śmiesznie niskiej wynoszącej w niektórych miesiącach o 600 procent niżej ceny rynkowej.

Tak np. w grudniu r. ub. kiedy zupełnie nie było cegły w mieście ławnik Arndt sprzedawał cegłę miejską koledze Hejmanowi i innym po 12,000 mk. za tysiąc wtedy kiedy cena rynkowa wynosiła 10,000 mk..

Szczegóły tej skandalicznej afery podamy w numerze jutrzejszym, tymczasem ograniczymy się pytaniem czy w Polsce może być dobrze jeżeli najwyższe stanowiska w samorządach i Sejmie zajmują takie osobistości?

Ratowanie skarbu państwa.

PROJEKT USTAWY SANACYJNEJ.

WARSZAWA 30-1 (A. W.) Departament budżetowy ministerstwa skarbu opracował już zarys ogólny t. zw. ustawy sanacyjnej (uzdrowienie finansów państwowych).

Ustawa ta przewiduje osiągnięcie równowagi finansowej w przeciągu trzech lat, t. j. od 1923 do końca roku 1925. Chodzi tutaj oczywiście o zasady, na jakich mają być konstruowane budżety w ciągu tych trzech lat, aby po ich upływie budżet państwowy osiągnął równowagę.

Projekt ustawy wciela w życie główne wskazania, wypowiedziane w pierwszej grupie t. zw. też belwederskich, a pod względem konstrukcji wzoruje się na austriackiej ustawie sanacyjnej z 1922 r., będącej, jak wiadomo, rezultatem wskazówek, udzielonych Austrii przez najpoważniejsze siły finansowe Ligi Narodów.

Ustawa sanacyjna rozpoczyna się od wyliczenia zasad, na jakich prowadzone być

mają przedsiębiorstwa państwowe (koleje, poczta, przemysł górniczo — hutniczy, uzdrowiska, drukarnie państwowe, a po części lasy i domeny). W dalszym ciągu następuje cały szereg postanowień, odnoszących się do redukcji urzędników administracyjnych, ograniczenia ingerencji państwa na rzecz samorządów, a tem samem daleko idącej redukcji urzędników. Oczywiście wypełnienie tego ostatniego postanowienia będzie możliwe wtedy, gdy państwo przekaże swe agendy ciałom samorządowym, oraz gdy zmniejszy swą ingerencję w sprawach publicznych do możliwego minimum.

Co się tyczy zwiększenia dochodów państwowych, to trzeba zaznaczyć, że w projekcie ustawy sanacyjnej są one szeroko uwzględnione i za normę przyjęto doprowadzenie dochodów podatkowych do stawek przedwojennych. Społeczeństwo zatem musi być przygotowane do poniesienia daleko idących ciężarów.

Sami sobie mówią prawdę.

MANIFEST KOMUNISTÓW NIEMIECKICH.

BERLIN 30-1 (A. W.) Kongres niemieckiej partii komunistycznej obradujący w Lipsku, wydał manifest, podany przez dzisiejsze „Rothe Fahne“.

Manifest występuje ostro przeciwko organizacjom i międzynarodówkom socjalistycznym, a jeszcze gwałtowniej atakuje rząd i przez myślowców niemieckich czyniąc ich sprawcami okupacji Ruhry. Jeśli i dotychczas — mó-

wi dalej odezwa — ten sabotaż rządu nie spowodował klęski, to tylko dlatego, że rząd poświęca miljarde na bałamucenie robotników przez podżeganie ich do strajków.

Wreszcie manifest wskazuje na niebezpieczeństwo szerzącej się działalności tajnych organizacji nacjonalistycznych, opłacanych przez rząd i przemysłowców.

napadu i pobicia obywatela polskiego przez urzędników wolnego miasta. W Soppocie na dworcu posługacz kolejowy zaczął bez najmniejszego powodu obywatela polskiego z Małego Kocka (powiat Weiherowski), a następnie wspólnie z dwoma urzędnikami zepchnął go na tor kolejowy i tam pobił dotkliwie. Dopiero interwencja obecnych Polaków zdołała uwolnić pobitego z rąk rozjuszonych urzędników.

WZROST DROŻYZNY W NIEMCZECH.

BERLIN 30-1 (A. W.) Nadzwyczajny spadek waluty niemieckiej spowodował katastrofalny wzrost drożyzny w Niemczech. Drożyzna w przeciągu 10 ostatnich dni, t. j. od 15 do 25 b.m. wzrosła przeciętnie o 54 procent.

Środki żywnościowe podrożały o 62 procent, towary importowane również o 63 proc. Artykuły przemysłowe o 45 proc.

PRZEWIDZIANO BRAK WĘGLA.

BERLIN 30.1 (AW) W związku z krążącymi wiadomościami o grożącej katastrofie z powodu braku węgla w Niemczech, „Berliner Zeitung

am Mittag“ zwrócił się do szeregu wielkich przedsiębiorstw w Berlinie z ankietą na temat, jakie zapasy węgla posiadają wspomniane firmy. Odpowiedzi poszczególnych przedsiębiorstw podają, że zapas węgla wystarczy im jeszcze na kilka tygodni.

Wynik ankiety uważać zatem należy za ujemny, jeśli się weźmie szczególnie pod uwagę fakt, że po kilku tygodniach, gdy zapasy te zostaną wyczerpane, zagłębie Ruhry może zostać definitywnie odzielone od Niemiec.

WIECZORNE POSIEDZENIE SEJMU.

WARSZAWA 30 (PAT) Na wieczornym posiedzeniu sejmowej komisji regulaminowej i nietykalności poselskiej wprowadzono na zasadę, że do kar dyscyplinarnych należą: 1) Zwyczajne przywołanie posła do porządku. 2) Przywołanie posła do porządku z zapisaniem do protokołu, który pociąga niedopuszczenie posła do głosu i częściową utratą dyet. 3) Wykluczenie posła z trzech posiedzeń na mocy decyzji Marszałka i na jeden miesiąc, na mocy decyzji stronnictwa.

Przed egzekucją...

Sprawa Eligjusza Niewiadomskiego jest zbyt znana szerokiemu ogółowi, aby powtarzać jej szczegóły...

Trudno odmówić państwu prawa sądenia i karania przestępcy, który z całą premedytacją i świadomością rzeczy, targnął się na życie najwyższego urzędnika Rzeczypospolitej. Trudno bezkarnie puścić płazem czyn, który nadwyrężył prawnym ustrojem społeczeństwa.

Ale z drugiej strony, również trudno nie wnikać w przyczyny tego czynu, w duszę tego skazańca, nie zapytać się czy mamy przed sobą zwykłego zbrodniarza, który dla osobistych zysków lub pieniędzy mordował z wyrafinowanym okrucieństwem swoje ofiary, czy człowieka, który popełnił karygodny czyn lecz jedynie z pobudek idejowych?

O ile w pierwszym wypadku nie mogło być żadnych wątpliwości, o tyle w drugim potrzeba jest dużo zastawienia i rozważa, zwłaszcza jeżeli się zważy iż chociaż jego metody działania nie mają zwolenników, to jednak wiele z jego poglądów podziela najmniej połowa narodu.

Jeżeli już pan Prezydent w głębi swego sumienia nie mógł znaleźć motywów do darowania życia tego rodzaju skazańcowi, czyli rozum stanu nie mógł mu wskazać lepszej drogi ku uspokojeniu umysłów, zmniejszeniu tragicznych tarć społecznych w Polsce a wreszcie zwiększenia sobie popularności... tanim kosztem?

Fedak, który wykonał zamach też na naczelnika Państwa, został skazany na 6 lat więzienia. Mniejsza o to że ofiarą zamachu padł towarzyszący wojewoda Grabski, ale intencje były te same... tylko motywy i dusza znacznie podlejsze.

Kara śmierci dla Niewiadomskiego w tych czasach ogólnego podrażnienia i zaostrzenia antagonizmów społecznych, wywołała zupełnie niepożądany skutek wśród bezkrytycznych mas, które nie wnikając w arkana paragrafów sprawiedliwości, przypisują ten bezwzględny wyrok talmudycznym zasadom: „Oko za oko, ząb za ząb”.

Jakkolwiek w danym wypadku wyrok wydany jest z zachowaniem wszelkich formalności, jednakże nie można się doszukać rozwiązania dręczących pytań, dlaczego tylu zwyczajnych morderców ulaskawiono, a ten, dlatego że jest inny niż tamci, musi zginąć...

Dlaczego nawet sąd miał pewne wątpliwości, co do kary śmierci, a nawet jeden z sędziów doskonałych prawników znalazł motyw do złagodzenia kary, złożył swoje „votum separatum”, a nie mógł tego zrobić prezydent?

Nie podpisał wprawdzie prośby o ulaskawienie skazańca, dzisiaj chętnie podpiszą ją za niego tysiące obywateli, miliony polskie od Karpat do Bałtyku, i jeżeli ani w aktach ani w sumieniu kierownika państwa nie znalazło się ani jednego motywu do darowania życia przestępcy — może jeszcze znajdzie ich kilka w swoim sercu polski prezydent tak ciężko skolataniej Ojczyzny...

Węgry nie chcą żydowskiej „inteligencji”.

(o) Na ostatnim posiedzeniu węgierskiego Zgromadzenia Narodowego wniesiono rezolucję, domagającą się zniesienia numerus clausus na uniwersytetach węgierskich. Minister oświaty

ROZSTRZELANIE E. NIEWIADOMSKIEGO.

ZATWIERDZENIE WYROKU.

W poniedziałek w południe szef kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej p. Car, zwrócił ministrowi sprawiedliwości akta sprawy Niewiadomskiego, wraz z decyzją wpisaną własnoręcznie przez Prezydenta jeszcze w niedzielę.

Decyzja ta brzmi:

„Ani w sumieniu, ani w aktach nie znajdujemy motywów do zmiany wyroku sądowego”. W ten sposób wyrok śmierci na Niewiadomskiego został ostatecznie zatwierdzony.

ZAKOMUNIKOWANIE WYROKU NIEWIADOMSKIEMU.

Minister sprawiedliwości przekazał niezwłocznie akty sprawy sądowi do wykonania, które rozpoczęło się od powiadomienia Niewiadomskiego o zatwierdzeniu wyroku. Skazany przyjął wiadomość spokojnie.

Niezwłocznie po tem pozwolono rodzinie Niewiadomskiego — żonie, córce i bratu, na odwiedzenie skazanego w więzieniu.

Niewiadomski zachowywał się spokojnie. Oświadczył, że czuje się zupełnie szczęśliwy, że stało się według jego życzenia, że umrze z przekonaniem, iż śmierć jego jest rzeczą konieczną i dobrą.

PRZEWIEZIENIE DO CYTADELI.

Po opuszczeniu więzienia przez rodzinę przewieziono Niewiadomskiego pod silną eskortą w zamkniętej karetki więziennej z więzienia mokotowskiego do Cytadeli, gdzie ma być wykonany wyrok śmierci. Przewiezienie to nastąpiło na żądanie władz sądowych.

KIEDY NASTAPI ROZSTRZELANIE?

Prawo mówi, że wyrok śmierci powinien być wykonany nie później, jak w ciągu 24—ch godzin po zatwierdzeniu wyroku. Gdyby liczyć zatwierdzenie od daty na aktach, to jak już zaznaczaliśmy, miało się odbyć w niedzielę, wyrok powinien być wykonany onegdaj.

Takie obliczenie jest jednak niewłaściwe i za podstawę przyjęta będzie data powiadomie

nia sądu o zatwierdzeniu wyroku, czyli od wezraja południa. Według tej rachuby wyrok powinien być wykonany wczoraj w południe.

Według informacji ze sfer sądowych wyrok ma być wykonany dopiero dziś rano.

PRZED EGZEKUCJĄ.

W poniedziałek odbył się w urzędzie prokuratorskim wybór członka urzędu, który ma być obecny przy wykonaniu wyroku. Los padł na podprokuratora Michałowskiego. Jak wiadomo magistrat ma prawo wysłania na miejsce stracenia 10 obywateli miasta.

Przepisy prawne o wykonaniu wyroków śmierci (par. 962 i 963 pr. k.) głoszą:

Skazany na karę śmierci może przed wykonaniem wyroku widzieć się, pod dozorem władz więziennych, z rodziną, krewnymi i znajomymi.

Wyrok śmierci wykonywa się nie jawnie w obrębie murów więzienia, lub w innym miejscu, wskazanem przez władze policyjne.

Przed wykonaniem wyroku wezwać należy duchownego tego samego obrządku co skazany, w celu przygotowania skazanego na śmierć według jego obrządku religijnego. Duchowny towarzyszy skazanemu na miejsce przeznaczone do wykonania wyroku, przygotowuje go na śmierć i pozostaje aż do wykonania wyroku.

Skazany udaje się na miejsce kaźni w ubraniu więziennem i pod strażą, w krytej karetki o ile wyrok ma być wykonany po za obrębem więzienia.

Przy wykonaniu wyroku muszą być obecni: prokurator, komendant policji, sekretarz sądu i lekarz. Po za tem mogą być dopuszczeni: obrońca skazanego, i mieszkańcy miasta, jednak nie więcej, niż 10 osób, wyznaczeni przez zarząd miasta.

Nie przybycie tych osób nie wstrzymuje wykonania wyroku.

Po dostarczeniu skazanego na miejsce kaźni, prokurator poleca sekretarzowi głośno odczytać wyrok.

Po tem następuje egzekucja.

Francuska kultura i pruska buta.

o) W myśl traktatu wersalskiego uprawioną była Francja użyć środków przymusowych w razie gdyby Niemcy nie wypełnili zobowiązań traktatem tym na nich nałożonych. Z prawa tego skorzystała też Francja obecnie wysłała do Zagłębia Ruhry swoich inżynierów, którzy wysłać mieli do Francji z produkcyj Zagłębia odpowiednią ilość węgla i koks.

W słusznym ocenieniu gwałtownego temperamentu i brutalności niemieckiej dodała Francja inżynierom swoim asystencję wojskową, celem ochrony.

Pierwszą odpowiedzią Niemiec na ten krok rządu francuskiego była głośna i burna deklaracja, że Niemcy stoją na stanowisku, iż między nimi a Francją powstał napowrót stan wojenny.

Gdy inżynierowie francuscy zażądali odpowiedniej ilości węgla, odpowiedzieli właściciele i kierownicy kopalń, że żądaniu temu za dość nie uczynią ze względu na polecenie swego rządu. Komenda wojsk francuskich w Zagłębiu pociągnęła tedy opornych junkrów do odpowiedzialności przed sąd wojenny, kompetentny chociażby już z tego powodu, że Niemcy sami stan wojenny z Francją ogłosili. Osaczeni z osiawionym Luyssenem na czele przybrali sobie obok innych obrońców także jedne

go obrońcę — Francuza. I oto ten w przemówieniu swem zwrócił się z gorącym apelem do trybunału, by oskarżonych nie zasądził w myśl przepisów prawa wojennego, gdyż pomimo kłamliwej deklaracji niemieckiej, stan wojenny między Francją a Niemcami nie istnieje, a okupacja Zagłębia nie ma wogóle charakteru wojennego.

A prokurator? Prokurator, Francuz, podniósł jako okoliczność łagodzącą fakt, że oskarżeni działali pod wpływem nieodpornego przymusu w przeświadczeniu, że spełniają obowiązki obywatelskie wobec swego państwa. I zwrócił się następnie prokurator do trybunału z prośbą, by nie pozbawiał oskarżonych wolności, lecz skazał ich raczej tylko na grzywnę.

A francuski sąd wojenny skazał oskarżonych Niemców, przedstawicieli najzagorzalszych wrogów narodu francuskiego, na nieznacznie stosunkowo grzywny aczkolwiek liczyć się musiał z faktem, że łagodny ten wymiar kary za ciężką może do dalszego oporu całą ludność Zagłębia.

Wyrok powyższy świadczy chyba najlepiej o wysokiej kulturze narodu francuskiego i przypomina minowoli bezwzględne i bezlitosne znęcanie się Niemców nad Francuzami w czasie wojny swawolnej.

Klebelberg udowodnił, że przy osądzeniu tej sprawy muszą być brane pod uwagę przede wszystkim względy konfesjonalne, chociaż kwestja ta jest raczej zagadnieniem socjalno-politycznym. Stosunki w dzisiejszych Węgrzech są odmienne, niż w dawniejszych.

Minister ostrzegł przed nadprodukcją w szkołach wyższych która pociągnie za sobą wielką szkodę socjalną i wpłynie niekorzystnie na ukształtowanie się węgierskiego towarzystwa.

Rezolucję odrzucono 83 głosami przeciw 38.

IA MARGINESIE,**W kolisku życia.**

Gdy już karnawał
Roztworzył wrota,
Tym zaś ułożył
Wszelkich uciech plan.
Gdy w szarych duszach
Wstała ochota, —
Paskarstwo sunie
W szaleńczy tan!
Teraz bo świeża
Powstała racja,
Co tworzy jakiś
Specjalny styl,
W świat wchodzi nowa
Dziś... ryszokracja;
Witos, Psioch, Kiernik,
Kotas, Przytk, Gźdzyl!
Zaś inteligent
We wszelkim względzie
Nie mogąc dotrzeć
Do szczęścia bram,
Z głodu wciąż ślino
Polykać będzie,
Patrząc jak hula
Spasiony cham!

Stanisław Żytkowski (Eszet).

WIADOMOŚCI Z KRAJU.**Uroczysty obchód 70-letnia prof. Morawskiego w Krakowie.**

(k) Dnia 3 lutego br. odbędzie się z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Filologicznego w Krakowie, w auli uniwersytetu uroczyste uczczenie 70-letnia prezesa Akademii Umiejętności Prof. Dora Kazimierza Morawskiego. Jubilatowi zostanie wręczona księga pamiątkowa, ogłoszona ku jego uczczeniu p. t. „Charakteria Casimiro de Morawski oblata“.

Niech dostarczą żydowskie zwłoki.

(k) Dnia 26 bm. miał odbyć w Krakowie wiec ogólny studentów, medyków U. J. w sprawie ogromnego braku zwłok w prosektorjum, przy czem cała odpowiedzialność za ten stan rzeczy spada na medyków-żydów, którzy w obecnym roku szkolnym na 25 z górą zwłok chrześcijańskich nie dostarczyli ani jednych zwłok żydowskich.

W ostatniej chwili młodzież, zgromadzona celem odbycia wiecu, dowiedziała się, iż żydzi zdecydowali się wobec rektora U. J. zwłok dostarczać, a prof. Kostanecki oświadczył, iż prace anatomiczne dla medyków-żydów, będą rozpisywane w miarę napływu zwłok żydowskich. Młodzież zebrana rozeszła się do domów, postanawiając baczną czuwać, by żydzi swych przyrzeczeń dopełnili, przy czem najlżejszym rozwiązaniem sprawy było, by także, żeby młodzież chrześcijańska pracowała na zwłokach aryjskich, żydzi zaś na semickich. Wyjście takie byłoby najsprawiedliwsze i takiego salwatwienia będzie się cała młodzież wydziału lek. U. J. domagać na następnym wiecu, który ewentualnie stwierdzi niedotrzymanie przyrzeczeń ze strony żydów, studujących medycynę.

O szpiegostwo na rzecz Czech.

(k) Sędzia śledczy w sądzie wojskowym w Krakowie ukończył śledztwo przeciwko wspólnikom domniemanego szpiega czesko-słowackiego Hladisa, zbiegłego przed kilku tygodniami z więzienia.

Akty tej sprawy zostały przesłane do prokuratury wojskowej.

Oskarżeni są o współdziałanie na rzecz Czech z Hladisem oficerowie wojsk polskich: Tabor, Tannenbaum i Langer.

Obecnie prowadzone jest śledztwo, mające ustalić, w jaki sposób Hladis, siedząc w celi wraz z innymi aresztantami, zdołał zbiec z więzienia.

Morderstwo 3-ech osób pod Piotrkowem.

(k) We wsi Szydłów pod Piotrkowem mieszkała niejaka Protasowa, rosjanka, właścicielka kilkudziesięciomorgowego gospodarstwa wraz ze swym synem inwalidą. Do Protasowej często przychodził w odwiedziny 25-letni Aleksander Kowalczyk, rosjanin, który przed kilku miesiącami powrócił z Rosji i mieszkał u swej teściowej w są-

siedniej wsi, Gomulinie.

Dnia 24 bm. w godzinach obiadowych Kowalczyk przyszedł, jak zwykle do Protasowej. Syna jej nie było w domu.

W tym czasie służąca wyszła na chwilę z mieszkania. Wtedy Kowalczyk chwycił będącą w pokoju siekierę i zadał nią Protasowej śmiertelny cios w głowę, a następnie wrzucił zamordowaną do piwnicy. Nie podejrzewając nie zago, wrócił do mieszkania służącą, którą spotkał ten sam los, co i jej panią.

Zamordowawszy obie kobiety, zbrodniarz spakował odzież i wszystko, co było cenniejsze, do kufrów, między innymi i rewolwer. Tymczasem wrócił z obiadu do wieczornego obrządku inwentarza robotnik Masłowski i udał się do stajni. Przyszedł zaraz do niego Kowalczyk i, częstując go papierosami jedną ręką, drugą przystawił mu zrabowany rewolwer do głowy — wypalił, kładąc go trupem na miejscu. Uprzątnawszy trupa pod żłób, Kowalczyk zaprzął konie do wozu, naładował zrabowane rzeczy i udał się boczną drogą do szosy. Ujechawszy około 2 km. ugrzązł w wozem w zaspach śnieżnych i nie mógł dalej jechać. Wtedy zostawił cały łup w polu, a sam poszedł na noc do domu do Gomulina.

Tymczasem wrócił z Piotrkowa syn zabitej Protasowej, a widząc wszystko pozamykane w domu, udał się do Gomulina do Masłowskiego dowiedzieć co się stało. Tutaj zdumiona Masłowska powiedziała, że mąż jej był na obiedzie, ale poszedł i że widział u Protasowej Kowalczyka.

Dopiero po powrocie od Masłowskiej Protasow domyślił się zbrodni i wkrótce znalazł trup pomordowanych. Natychmiast dał znać do policji, która udała się do mieszkania Kowalczyka i tam go ujęła. Zbrodniarz przyznał się do winy.

Kto organizuje Kościół Narodowy.

Szalona agitacja lewicy. — Poseł Bobrowski teologiem. — Za pieniądze masonów. — Rozbijanie społeczeństwa.

W ostatnich miesiącach wzmogła się agitacja za kościołem ks. Hodura w Polsce w sposób tak niepokojący, że sprawa ta grozi nowymi, niebezpiecznymi następstwami dla wewnętrznego spokoju, ładu i porządku w państwie. Propaganda kościoła ks. Hodura, czyli „narodowego“ popiera ją wszystkie żywioły lewicowe, nie wyłączając stronnictwa p. Witos. Już dziś kościół t. zw. polsko-narodowy zdołał pokryć gęstą siecią całą zachodnią część Polski, od Krakowa po Łódź.

Ta część Polski wykazuje dlatego największą liczbę gmin nowego kościoła, że tu osiadła przeważnie fala reemigrantów z Ameryki, obalanych przez ks. Hodura i zapisanych do kościoła narodowego w Ameryce. W tej części także znajduje się najwięcej żywiołów socjalistycznych robotniczych, zdeprawowanych agitacją polityczną, popierających kościół zwany „polsko-narodowym“ a popierany przez socjalistów celowo dla rozbicia religijnej, wewnętrznej jedności narodu polskiego. Poseł Bobrowski z Krakowa osobiście osłania płaszczem nietykalności poselskiej zebrania religijne hodurów przed policją i występuje na nabożeństwach tych sekiarzy jako teolog.

Agitatorzy kościoła ks. Hodura płatni w dolarach duchowieństwa katolickiego, obiecując mu poprawę bytu materialnego, niezależność od państwa, swobodę w zawieraniu małżeństw, lud zaś starają się pozyskać, obdarzając go prawem wybierania księży, co się bardzo podoba rozpolitowanemu ludowi, gdyż w ten sposób partje lewicowe obiecują sobie uzależnić nowy kościół od siebie. W tej chwili kościół ks. Hodura jest w stanie organizacji. Kiedy ta zostanie utrwalona w Polsce, wyąpi do otwartej walki z Kościołem katolickim w formie, która już jest znana z parokrotnych wystąpień hodurów, którzy rzucają podjudzone masy ludu na świątynie i zdobywają je siłą.

Chwila rozpoczęcia tej walki związana jest z przybyciem ks. Hodura, który się dał już wybrać biskupem, a niebawem z łaski swoich wierzących zaawansuje na Naczelnika Kościoła „Narodowego“ w Polsce, o ile oczywiście socjaliści nie przeciwstawią mu pos. Czapińskiego, osobistego wroga Pana Boga. To też przyjazd ks. Hodura oczekiwany jest i przygotowywany starannie. Olbrzymie masy dolarów rzucone na propagandę rozbijaczy religijnego życia Polski pochodzą najprawdopodobniej z kieszeni ogłupianych amerykańskich Polaków oraz jak wieść niesie, ze źródeł masonskich. Wszak masoneria włoska jeszcze w r. 1920 ofiarowywała na ten cel 10 milionów lirów! Cel

propagandy ks. Hodura jasny. Rozbicie i złamanie duchowej siły narodu, tkwiącej w charakterze religijn. Polaków. Reformy ks. Hodura mają charakter komunistyczny. Stąd też polscy bolszewicy i lewicowcy są jego gorącymi stronnikami.

Na Kościół katolicki w Polsce nadeszła ciężka godzina próby, wierzymy jednak, że i tą próbą trwał zwycięsko jak tego niejednokrotnie składał dowody.

Listy Gdańskie.

(Od własnego korespondenta)

Polsko-gdańskie towarzystwo emigracyjne.
Splawność Wisły. Strajki. Drożyzna.

Gdańsk 29 stycznia 1923 r.

Między Polską a Gdańskiem, toczyły się od roku 1921 rokowania o utworzeniu towarzystwa akcyjnego, mającego za zadanie wybudowanie i założenie w Gdańsku obozu dla emigrantów (Amwaderlager). Obecnie rokowania te uwięzione zostały pomyślnym rezultatem przez założenie polsko-gdańskiego towarzystwa akcyjnego z siedzibą w Warszawie a filją w Gdańsku. Wolne miasto Gdańsk partysypuje w akcjach 30 procentami, rząd polski 30,75 proc., a reszta akcji przypada polskiemu prywatnemu kapitałowi. Jedną trzecią część członków rady zawiadowczej, oraz dyrektorów nowego towarzystwa będą stanowić gdańszczanie. Do zadań towarzystwa będzie należeć wyłącznie techniczne przedsiębiorstwo obozu emigracyjnego z wykluczeniem spraw związanych z polityką emigracyjną.

W roku ubiegłym przybyło Wisłą z Polski do Gdańska 3.043 statków o pojemności 214.609 ton obciążone towarami o wadze 87.325,5 ton. Ładunek ten składał się z obrobionego i nieobrobionego drzewa, torfu, kamieni i cukru. Z Gdańska odeszło w tym czasie do Polski Wisłą (przeciw prądami 3.014 statków o pojemności 202.836 ton, z towarami ważącymi 46.282,5 ton.

Ze względów ekonomicznych mamy w Gdańsku od kilku dni strajk robotników budowlanych oraz robotników miejskiej gazowni. W dniu dzisiejszym ma się rozpocząć strajk personelu elektrocentrali miejskiej.

Wskutek dewaluacji marki niemieckiej i zachłanności gdańskiego kupiectwa szaleje w Gdańsku od dłuższego już czasu drożyzna przewyższająca znacznie obecną drożyznę w Polsce i Niemczech. Chwile obecna chcą wykorzystywać tutejsze spory komunistyczne i zanoszą się w najbliższych dniach na rozruchy antydrożyzniane i rabowanie sklepów, to też mieszkańców ogarnia lęk czy gdańskie władze potrafią w danym momencie zabezpieczyć mienie i całość tu — obywateli.

W. P.

1400 pepsutych samochodów wojskowych

W Ministerstwie Spraw Wojsk. daje się zauważyć wielkie niezadowolenie z p. Ministra Skarbu, Grabskiego. Jako powód cytują następujące zdarzenie. Ministerstwo Spr. Wojsk. zgłosiło się do p. min. Grabskiego z wnioskiem o wyasygnowanie odpowiedniej sumy na reparację 1400 samochodów wojskowych. W odpowiedzi na to min. Grabski zażądał sprzedaży tych samochodów, twierdząc, że przy obecnych stosunkach w administracji wojskowej naprawa kosztuje więcej, niż nowy samochód.

Tajemnicze machinacje.

„Goniec Krakowski“ donosi: Minister spraw zagr. p. Skrzyński poszedł w ślady p. gen. Sikorskiego w kokietowaniu mniejszości narodowych. Ma on zamiar sprowadzić do Polski słynnego Ojca Genocchi dla jakiejś tajemniczej misji pośredniczenia między Rządem a Rusinami z Wschodniej Małopolski.

O. Genocchi jest agentem metropolity lwowskiego, hr. Szeptyckiego. Jako byłemu wizytatorowi apostołskiemu na Ukrainie, odmówił mu konsulat polski w r. 1920 wiza na przejazd przez Polskę ze względu na wrogi stosunek do Państwa polskiego. Obecnie stara się p. min. Skrzyński o sprowadzenie obrotowego Ojca do Wschodniej Małopolski.

Czy działalność metropolity Szeptyckiego nie wystarcza p. Skrzyńskiemu?

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Środa 31 stycznia Piotra Nolaszka.
Wschód słońca g. 7 m. 32
Zachód g. 5 m. 03

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Murzyn”
Filarmonja (Dzieła 20)

Teatr „Scala” (Cegielniana 18)

„Casino” (Piotrkowska 67)

Sodoma i gomora

„Odeon” (Przejazd 2)

Zadrosć

„Luna” (Przejazd 1)

Lukrecja Borgia

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

Miłość Książęca

Spół. Pracow. Państw. (Sienkiewicza 40)

Romans córki galganiarki.

„Nowości” (Piotrkowska róg Główniej)

Szalony pościg

Miejska Biblioteka Publicz. (Andrzeja 14)

otwarta codziennie od 3—9 wiecz.

— Kalendarzyk historyczny

1676 — Pogrzeb króla Jana Kazimierza w Kra-
kowie.

1793 — Wojska pruskie zajmują Poznań.

Wiadomości bieżące

— Poświęcenie dzwonów.

W piątek 2 lutego przybywają o godz. 2. 30 na stację Łódź-Fabryczna, dwa dzwony sprowadzone z Białej (Śląsk) dla kościoła Najśw. Marii Panny, na miejsce dzwonów zrabowanych swojego czasu przez Niemców.

W niedzielę dnia 4 lutego o godz. 3 po poł. odbędzie się uroczysty chrzest oraz poświęcenie tych dzwonów.

— Apel do społeczeństwa.

Od dnia 19 stycznia r. b. rozpoczął działalność Oddział III-ci T-wa „Rozwój”, lecz nie posiadając własnego lokalu, od czego w pierwszym rzędzie zależy rozwój T-wa, tą drogą zwracamy się z wezwaniem do obywateli rodaków, zdających sobie sprawę z potrzeby istnienia i działania „Rozwoju”, by uczynili pokój w dzielnicy Zarzewskiej, jeżeli nie na stałe, to choćby na pewien czas. Zaznaczamy przytem, że poniesiemy wszystkie koszty.

Zaskawę zgłoszenia, prosimy kierować do tymczasowej siedziby T-wa — ul. Senator ska Nr. 16. Zarząd.

— Nowa placówka kulturalno—oświatowa.

c) Związek Chrześcijańskiej Jedności Narodowej pertraktuje z zarządem Resursy Rzemieślniczej w sprawie wydzierżawienia wielkiej sali w posesji Resursy przy Al. Kościuszki, pragnąc utworzyć tam miejsce zebrań, wykładów, przedstawień ludowych i t. p.

Należy spodziewać się iż zarządy tych instytucji dojdą do porozumienia i sala Resursy stanie się ogniskiem ruchu orrodzeniowego wśród sfer robotniczych i młodzieży narodowej naszego miasta.

— Z harcerstwa polskiego.

e) Łodzianin, druh Jeremji Sliwiński, zastępca komendanta Chorągwi Łódzkiego Związku Harcerstwa Polskiego, kierownik Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i autor kilku podręczników harcerskich, został przez Naczelniwo Związku Harcerstwa Polskiego odznaczony stopniem „Harcerza Rzeczypospolitej Polskiej”.

Jest to pierwszy harcerz łodzianin, któremu przyznano tak wielkie odznaczenie.

— Ograniczenie prądu.

Z powodu uszkodzenia jednej z większych turbin, dostawa prądu w dn. 30 bm. musiała być częściowo wstrzymana. Publiczność zostanie za-

Wszystkim tym, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi naszemu ukochanemu ojcu, teściowi, dziadkowi i pradziadkowi

S. † P.

Adolfowi Bartoszowi

a w szczególności Szanownemu Duchowieństwu, Członkowi Cechu Piekarskiego, Towarzystwu Śpiewacemu „Eintracht” jak również tym wszystkim, którzy przez złożenie wieńców oraz w inny jakikolwiek sposób dali dowody pamięci dla Nieboszczyka, a nam wyrazy współczucia składa serdeczne Bóg zapłać
189K1)

Rodzina.

wiadomiona drogą publikacji o ograniczeniach, jakie z tego powodu wynikną. Reperacja turbiny potrwa 10 — 15 dni.

— Stan zdrowotny Łodzi w grudniu 1922 r.

Według sprawozdania wydziału zdrowotności publicznej za grudzień z r. ub. — w miesiącu tym na choroby zakaźne zachorowało lub (zmarło) osób:

Tyfus plamisty 6 (—), brzusny 39 (12), czerwonka 3 (2), płonica 23 (—), błonica 13 (1), Jaglica 123 (—), róża 13 (1), gorączka pługowa 6 (3), odra 92 (9), gruźlica — (66).

— Sprawa podwyżki dla pracowników miejskich.

Dnia 30 bm. odbyła się w magistracie konferencja w sprawie podwyżki dla pracowników miejskich za miesiące styczeń i luty.

Uzgodniono stanowiska, co do podwyżki styczniowej, której wysokość określono ostatecznie na 45 proc. Co się tyczy podwyżki na luty, magistrat proponuje 30 proc. z tem, że będą one wypłacone w dniu 15-go lutego, Związki zaś popierały nadal żądanie podwyżki 60 proc. która ma być wypłacona do dnia 10-go lutego rb.

Następnie magistrat zobowiązał się: 1) do dnia 1-go marca przedstawić radzie miejskiej do zatwierdzenia projekt pragmatyki służbowej, 2) rozesłać do wszystkich wydziałów okólnik z przywołaniem, że przyjmowanie i zwalnianie pracowników odbywać się może za pośrednictwem związków; 3) redukcję personelu przeprowadzać w porozumieniu z komitetem, wyłonionym ze związków; 4) w cegielniach, warsztatach miejskich i wydziale szkolnictwa stosować odnośnie do sprzętów i woźnych umowy, zawarte ze związkami.

W konkluzji przedstawiciele związków pracowniczych oświadczyli, że o ile magistrat nie zgodzi się na wypłacenie 60 proc. podwyżki lutowej we wskazanym wyżej terminie, 12-go lutego związki zmuszone będą proklamować strajk. W odpowiedzi na to magistrat zobowiązał się do dnia 5 lutego zwołać jeszcze jedną konferencję z pracownikami i na konferencji tej dać ostateczną odpowiedź.

— Strajk nauczycieli w szkołach żydowskich.

b) Od dłuższego już czasu trwa konflikt między nauczycielami szkół powszechnych prywatnych żydowskich, a właścicielami szkół, z powodu niedotrzymania umowy z dnia 13 listopada 22 roku. Związek nauczycieli żydowskich zwrócił się do inspektora pracy III okręgu z zażaleniem i prośbą o zwołanie konferencji celem zlikwidowania zatargu.

Wczoraj odbyła się konferencja, na której właściciele szkół oświadczyli, że warunki tak się ułożyły, iż dotrzymać umowy nie mogą, jednakże żadnych kontrpropozycji nie stawiali. Wobec tego, że do porozumienia nie doszło konferencję zerwano i w 14 szkołach nauczycielowie do pracy nie przystąpili.

— Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych.

b) Sprawa kształcenia nauczycieli szkół powszechnych stanowi jedno z najważniejszych zadań w organizacji szkolnictwa. Wobec otwierania w wielkiej ilości szkół, sprawa ta jest nie tylko b. ważną ale i b. pilną. Bo musimy sobie uprzytomnić, że w ciągu kilkunastu najbliższych lat państwo będzie musiało dostarczyć kilkadziesiąt tysięcy nauczycieli, których

brak jest najgłówniejszą przeszkodą w rozwoju szkolnictwa.

Ale wprowadzając w szkolnictwie powszechnym siedmioletnie nauczanie musiano przystosować nauczycieli do nowych wymogów — podnieść znacznie poziom seminarjów, które nie 3 lat ale 5 lat trwają, a kandydaci muszą wykazać nie 4 a 7 klasowe wykształcenie.

Dla należytego przygotowania uczniów którzy ukończyli szkołę powszechną o niższej organizacji zorganizowane zostały zakłady będące niejako pomostem między nierozwiniętą jeszcze szkołą powszechną a seminarjami nauczycielskimi pod nazwą preparandy nauczycielskie albo kursy wstępne do seminarjów.

Do preparand tych przyjmuje się młodzież w wieku od 12 do 16 lat. Nauka trwa 2 lata. Poziom tych szkół odpowiada wyższym 3 klasom, szkoły powszechne ze znaczną odrębnością w programie.

Na terenie okręgu łódzkiego jest 7 preparand. W Kamieńcu, Opatówku, Ozorkowie, Wieluniu, i Zduńskiej — Woli, dwa w stadium organizacji w Uniejowie i Wolborzu, które to ostatnio zostały uruchomione. Frekwencja w tych preparandach wzmożła się znacznie tak że panuje w nich przepełnienie.

W roku 1921 kształciło się w preparandach 578 uczniów.

Preparandy są dostępne dla młodzieży mniej zamożnej, nauka jest w nich bezpłatna a niezamożni uczniowie otrzymują stypendja. Nim nastąpi ostateczne zorganizowanie odpowiednich seminarjów preparandy muszą spełnić swą rolę przygotowawczą i być łącznikiem między szkołą powszechną a seminarjum.

— Rozłam wśród marjawiłów.

b) W niedzielę bm. przybył do Zgierza z Płocka biskup marjawicki, ks. Próchnieski, pragnąc ostatecznie utrzymać przy marjawićtyźnie tamtejszą parafję, która częściowo stała po stronie kościoła polsko katolickiego, organizacją którego zajmuje się ks. Ryttel z Warszawy i ks. Pagowski ze Zgierza. Znaczną tłum stronników jednej i drugiej strony zebrał się przed kościołem i tylko zawdzięczając energicznej interwencji policji państwowej nie doszło do zakłócenia porządku publicznego, gdyż jak jedna tak i druga strona uważa kościół w Zgierzu za swą własność i nie chciała by przeciwników widzieć w murach świątyni. Zarządzenia policyjne trwają?

— Żądania szewców.

b) Onegdaj w lokalu inspektoratu pracy pod przewodnictwem inspektoratu p. Wojtkiewicza odbyła się konferencja majstrów szewskich, kupców i przemysłowców branży obuwniczej ze związkiem zawodowym szewców w sprawie żądań tych ostatnich podwyższenia płac o 60 proc. Ożywioną dyskusję wywołała sprawa różnorodnych cenników płac, gdyż w pewnych zakładach szewskich, robotnicy otrzymują wyższe płace, w większej zaś ilości zakładów są one znacznie niższe. Spowodowane jest to tem że podczas ostatniego strejku, niektórzy właściciele podpisali żadaną wówczas podwyżkę, podczas gdy później uchwalone zostały niższe płace.

Wobec tego że nie doszło do porozumienia, inspektor pracy zaproponował aby przyjąć za podstawę do dyskusji cennik z dnia

grudnia r. 1922 i takowy podnieść o 50 proc. z dniem 2 stycznia i w ten sposób utworzyć cenę pośrednią do uregulowania zarobków. Ponieważ właściciele proponowali tylko 30 proc. podwyżki i nie mieli dalszych pełnomocnictw, konferencję odroczone do poniedziałku, a w międzyczasie właściciele odbędą zebranie.

— Strajk pończoszników.

b) Onegdaj w lokalu inspektoratu pracy pod przewodnictwem inspektora Wojtkiewicza odbyła się konferencja w sprawie żądań podwyżki płac o 80 proc. dla robotników przemysłu pończosznego.

W konferencji brali udział przedstawiciele właścicieli fabryk wyrobów pończosznich w Łodzi i okolicy, oraz delegaci związków zawodowych robotników, pończoszników i trykociarzy i zawodowego żydowskiego związku przemysłu pończosznego.

Po dłuższej dyskusji, właściciele zaproponowali podwyżkę nie w procentach lecz po 10.000 mk. tygodniowo dla dniówkowych i 15 tysięcy tygodniowo dla akordowych. Delegaci robotników odrzucili propozycję. W trakcie dyskusji właściciele podwyżczyli swe propozycje do 12 tysięcy miesięcznie dla dniówkowych i 17 tysięcy dla akordowych.

Również i na to robotnicy się nie zgodzili. Konferencję zerwano i w dniu wczorajszym wybuchł strajk.

Inspektor pracy p. Wojtkiewicz zwrócił się do stron z nowymi propozycjami celem zlikwidowania strajku.

— Z Instytutu nauczycielskiego.

b) Instytut nauczycielski T.N.S.S.W. kończy z dniem dzisiejszym I rok. Od 15 września, odbyło się ogółem 3000 wykładów dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich i dla słuchaczy filozofii. 5 lutego rozpoczyna się II półrocze.

Oprócz kursu jednorocznego i dwuletniego, gdzie program przewidziany jest przez ministerstwo W.R. i O.P. zgłoszono ogółem 70 wykładów tygodniowo. Z wielu wykładów mogłyby korzystać i szersze warstwy publiczności, zapisując się nawet na pojedyncze wykłady.

— Gospodarka monopolu.

b) Wobec zbliżającej się wyżki cen wyrobów tytoniowych, która ma nastąpić 5 lutego fabryki prywatne wstrzymały narazie sprzedaż tabaczków. Monopol jednak sprzedaje prywatnym kupcom za upustem 12 proc. Wobec tej gospodarki tytoniowej wytworzyła się taka sytuacja, że kupcy prywatni będą mogli papierosy sprzedawać po cenie niższej niż monopol, bo kupią takowe przed podwyżką cen. (Z pewnością jednak nie będą sprzedawać po niższej cenie).

— Fałszywy „Informator”.

Ukazał się w sprzedaży „Kalendarz Informator” na r. 1923 wydawnictwa A. Książka. Należy ostrzedz przed kupnem tego „Informatora” ponieważ zamiast informować wprowadza on w błąd. Już na samym czelu książki, podana jest grubym drukiem tego rodzaju informacja na rok 1923, jak np. że Naczelnikiem Państwa jest Józef Piłsudski. Widocznie redaktorowi tej książki nie jest wiadomym o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej.

Jako przewodniczący Rady Miejskiej, figuruje p. A. Remiszewski, jako Komendant Policji p. Galera etc. Jednym słowem cały informator r. 1923 jest informatorem z r. 1921 ze zmienioną datą.

— Wiece sprawozdawczy posłów związku Ludowo — Narodowego.

s) Przypominamy, że dzisiaj o godz. 7 i pół wieczorem w gmachu „Targów Rzemieślniczych” przy ul. Al. Kościuszki 73 odbędzie się wiecie sprawozdawczy posłów Związku Ludowo — Narodowego.

Jest to pierwszy większy wiecie sprawozdawczy naszych posłów wybranych z listy Nr. 8.

Sądzić należy, że wszyscy wyborcy tej narodowej listy tłumnie przybędą do Targów Rzemieślniczych, aby wysłuchać sprawozdania swych posłów.

Wypadki i kradzieże

— Śmierć z powodu pijaństwa.

b) Na linii kolejowej Łódź — Kalisz, pomiędzy stacją na 116 kilometrów, znaleziono człowieka w stanie nieprzytomnym, który dawał słabe oznaki życia. Chorego przewieziono parowozem do ambulatorjum kolejowego na st. Łódź — Kaliska, skąd został przewieziony do szpitala Poznańskich.

W sprawie tej policja wszczęła dochodzenie które ustaliło, że nieprzytomny nazywa się Alfons Rudolf Berndt, zam. przy ul. Wólczńskiej 181. W krytycznym dniu był on w stanie nietrzeźwym i wraz z kolegą jakimś Ignacem Kosylą zam. przy ul. Stare Rokić 41, również podehmielonym szli plantem kolejowym. Gdy najechał na nich pociąg osobowy dążący do Łodzi, Kosyl również odniósł ciężkie uszkodzenie ciała, lecz pozostawiając swego przyjaciela udał się do domu.

Berndt wczoraj w szpitalu zmarł.

Teatr i muzyka

— Teatr Miejski.

Dzisiaj „Murzyn” wesoła komedia Szanławańskiego z udziałem Wiśniewskiej, Turońskiej, Rzeckiego, Jarkowskiej, Tańskiej Trzywdarówny Krownowskiej i innych. Reżyseruje J. Woskowski.

— Maskarada „Czerwonego Krzyża”.

Pozostałe w niewielkiej ilości bilety na maskaradę Czerwonego Krzyża, odbyć się mającą w dniu 1 lutego r. b. w sali Filharmonji w cenie po mk 10.000 — do nabycia w biurze Czerwonego Krzyża (Piotrkowska 96) w godzinach 9—3 pp.

Ze sądów

O napad bandycki.

b) W nocy na 30 maja r. ub. na przejeżdżających z Łodzi do Brzezina kupeców na szosie w pobliżu wsi Natolin, gm. Lipiny, napadło 2 uzbrojonych w rewolwery bandytów, obrabowali jadących, poczem zbiegli w stronę lasu.

Policja powiatu brzezińskiego wszczęła posęgi za bandytami i o godz. 3 tejże nocy zatrzymała no 2 podejrzanych osobników w lesie niedaleko

miejsca napadu. Poszkodowani poznali w nich napastników Jana Woźniaka i Izidora Szymańską, którzy przyznali się do napadu.

Oskarżeni na sądzie nie przyznają się do inkryminowanego im czynu, zeznają, że nocowali w lesie, odległym 3 kilometry od miejsca napadu i kiedy policja udała się na miejsce napadu, oni szli wprost na policję.

Sąd po naradzie ogłosił wyrok skazujący pozbawieniu praw, Woźniaka na 8 lat, a Szymańską na 5 lat ciężkiego więzienia.

Bibliografia.

Nowe wydawnictwa.

Ameryka Północna, tak blisko związana i z naszym wychodźstwem posiada odmienny od europejskiego charakter obyczajów. Ma dużo dolarów zato mniej kultury obywatelskiej. Ma dużo brutalności stosunków. Dzięki tłumaczeniu p. Remontowej czytelnicy polscy w powieści „Co ludzie powiedzą?” nakład księgarni Perzyński, N. Kłewicz i S. Ka (w Warszawie) mają sposobność przyjrzenia się życiu plutokracji amerykańskiej z jej dobrami i złemi stronami. Jest to romans miejscami nawet jaskrawy, ale utrzymany w granicach smaku. Życie, w końcu tragiczne, pięknej jak Wenus miś amerykańskiej, w której namietności walczą z chęcią usilną zachowania pozorów przyzwoitości towarzyskiej.

Treść romansu jest b. interesująca tembardziej że autor, Robert Hughes posiada duży talent beletrystyczny. Jest energiczny, nie rozwlekły i streszcza się w niesłabnącej akcji. Ma przytem zdecydowane poczucie moralne i subtelnie chłoszcze obłudę amerykańską tam, gdzie maskuje się ona wznoszącymi zasadami — ku czci dolara i egoistycznego użycia i nadużycia.

Cóż czytelnik polski powie o tej książce, która nosi tytuł „Co ludzie powiedzą?”

Powie, że jest zajmująca, pięknie napisana i przeczyta szybko wielki tom z wizerunkiem amerykańskiego dandysa na okładce.

Przemysł i handel

Oszczędność na kolejach niemieckich.

(=) Ruch osobowy na kolejach niemieckich ma być w najbliższym czasie zredukowany o 10—20 proc. Jakkolwiek koleje niemieckie mają jeszcze za pas węgla na dni 4, muszą jednak poczynić zarządzenia oszczędnościowe ze względu na niepewność dostaw węgla.

Giełda warszawska z dnia 29 b. m.

Dol. St. Złd.	55650	Franki franc.	2210
Marki niem.	142	Funty	

Czeki i wpłaty.

Belgia	1980	Londyn	165000
Berlin	0,83	Nowy Jork	55800
Gdańsk	0,83	Paryż	2195
Praga	1010	Wiedeń	51,00

Akcje.

Bank hand.	85000	Ostrowiec	86500
„ Dyskont	48000	Radzki	49 00
„ Kredyt.	10750	Starachowice	45750
„ Zjed. Z Pol.	10000	Zyrardów	1,650000
Cukier	715000	Borkowski	7 450
Drzewo	5900	Zegluga	4250
Lilipop	88500	Jablkowscy	13 400
Cegielski	93000	Natta	4753

Fabryczny skład wyrobów wełnianych i bawełnianych pod firmą

„Najtańsze źródło”

Łódź, Dzielna 26, Telef. 13-87.

poleca stale na składzie:

Sukna i korthy fabryki:

Dzi i bawełniane:

K. Bennioba, S. Sarciniego
B. Waks

Szejbler i Groman, Krusze
Ender, I. K. Poznański i in. firm

UWAGA: Taniej niż wszędzie, bo w prywat. mieszk.

— Hurt i Detal. — 5519b1

Szkoła tańca

W. LIPINSKIEGO.

Piotrkowska 108

167k1

rozpoczyna 1 i 5 lutego nowe komplety początk. i zaaw.
ANGO-MILONGA, Informacje: Ewangelicka 17 III p.

PŁACĘ (41825)

BEZ BLAGI

podług giełdowego kursu
za złoto, srebro, platynę
i drogie kamienie

Zakład jubilerski

F. DEBOWSKIEGO

Łódź, ul. Piotrkowska 186.
(Firma chrześcijańska).

Zawiadomienie.

Niniejszym zawiadamiam Sz. Klientele, iż p. **Goldman Stanisław** z dniem 15 stycznia r. b. przestał pracować w fabryce gilz „Skła” i niema prawa inkasować w imieniu firmy.

191b2)

Z poważaniem
A. PIWOWARSKI.

Potrzebne

zdolne panny do haftu, podręczne i uczennice od zaraz (190b2)

A. Brzozowska

al. Sienkiewicza Nr 39, prawa oficyna, parter.

NADESZŁO!!!

Van den Bergh'a Rotterdam-Gdańsk powszechnie znane holenderskie masło roślinne

SANELLA

— w smaku i użyciu jak —

Najlepsze masło naturalne

— Wszędzie do nabycia, —

5369ds8

Skład fabryczny: Łódzki Związek Handlowy, Łódź Zachodnia 68, telefon 15-60.

Kino Spółdzielni
Pracowników Państwowych

Sienkiewicza 40

Muzyka pod kier. Z. Sandomierskiego

Dziś i dni następnych. — **Wielka sensacja w 2-oh serjach** — Dziś I-sza serja p.t.

Romans córki gałganiarki

Dramat w 6-ciu aktach

(5542K1)

Szczyt techniki filmowej!

Bajeczna wystawa!

Elektrownia Łódzka

podaje do wiadomości, że z powodu uszkodzenia jednej z turbin dostarczanie prądu dla siły musi ulec czasowo pewnym ograniczeniom. Przez czas trwania naprawy turbin dostawa prądu dla odbiorców, którzy podlegali ograniczeniom przy korzystaniu dla siły w jednym stałym dniu tygodnia, będzie wstrzymana dodatkowo w korespondującym dniu tygodnia, w godzinach od 8-ej rano do 7-ej wiecz.

Uprasza się zatem pp. abonentów, aby ci, którzy podlegają ograniczeniom.

w poniedziałki,	nie korzystali z prądu również we	czwartki	
" wtorki,	" " " "	" piątki	
" środy	" " " "	" soboty	
" czwartki;	" " " "	" poniedziałki	
" piątki,	" " " "	" wtorki	
" soboty	" " " "	" środy	(5545K1)

Naprawa turbiny potrwa przyuszczalnie nie dłużej jak 10 do 14 dni.

Zgodnie z art. 7 i 9 Ustawy Sejmowej z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ustaw Rzeczypospolitej Nr. 70 poz. 466) o zmianie cen za dostarczenie energii elektrycznej oraz na mocy protokołu Komisji Roziemczej z dnia 28 stycznia 1921 roku; dzalającej na mocy art. 2, 3 i 4 wymienionej Ustawy, jak również protokularnego badania kosztów wytwarzania energii elektrycznej z dnia 22 listopada 1922 roku

Elektrownia Łódzka

zawiadamia wszystkich odbiorców prądu, iż taryfa za dostarczoną energię elektryczną w miesiącu styczniu 1923 r. wynosi:

za prąd do światła Mk. 1181 za jedną kwg.
" " " siły " 486 " " "

ZARZĄDCA PAŃSTWOWY

Łódzkiego Oddziału

Tow. Elektrycznego Oświetlenia 1886 r.

5543b1)

Tania wyprzedaż

bielizny trykotowej i wielki wybór bluzek
STELZNER I WEBER
Łódź, Piotrkowska 141. 5350b

Licytacja.

odbędzie się w dniu 10 lutego o godz. 11-ej rano w Rezerwie Konnej i Pieszkiej P. P. m. Łodzi, ul. Pańska 88. sprzedane będą: koń, kozy i kury. [169d3

Zaginął

wyżel (mieszaniec) białej maści użsy żółte od r. za nagrodą Łódzki 12 m, 26 oficyna. (163K3

Płace

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, garderobę
Konstantynowska 7, Milich. 426 Penn Ave. Pittsburgh Pa. prawa oficyna, 1-sze piętro. (5399k

Dla pań panów i dzieci!

Tanio i elegancko, podług najnowszej mody, można się ubrać tylko w

„Chrześć. Jarmarku Łódzkim“

Piotrkowska № 44 na I-em piętrze.

Wielki wybór pał i gotowych ubiorów damskich, męskich i dzieciennych, własna pracownia wykonywa szybko, starannie zamówienia podług żurnali.

Polecamy obficie zaopatrzone nasze działy w nowości sezonowe: najmodniejsze wełny i wełnenki, kamgarny bostony, szewioty, sztrajchgarny, woale, satyny, etaminy, zefiry, płótna, madapolamy, obrusy, serwety, kapy, firanki, chustki, trykotaże, pończochy, rękawiczki, krawaty, bielizna, obuwie, galanterja, nici. (5528d)

UWAGA! Sprzedajemy na raty.

SALMET - MOTOR

Balsam methyl li

Salicylicy compa

stosuje się z doskonałym skutkiem przy Reumatyzmie, Atretyzmie, Nerwobólach i t. p. Sprzedaj we wszystkich aptekach. 5396K1

Do Myśliwych

Kupujemy świeże skóry z dzikich zwierząt całego świata jak: Lisy, Wilki, Kuny, Techórze, Wieńcówki, Sobole, Kangury i t. p.

Kupimy nietylko te, które sami upolujecie, lecz jeżeli kupicie od innych myśliwych i przy niestecie do nas, możecie zarobić ładne pieniądze.

Przyslij skórę na próbkę a damy Ci cenę.

Kupujemy tylko świeże skóry

S. FIRTKO
426 Penn Ave. Pittsburgh Pa
United States of America 505KO

Kupuję

placę 200 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32 poprzeczna oficyna, i p. m. 13 L. Milich. (K434)

